

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№2

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 fevral

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 924 sahifa.
2026-yil, fevral

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR BANKLARIDA RISK-MENEJMENTNING TASHKILYI MODELLARI.....	26
Madaminov Bekzod Allayarovich	
“HUDUDGAZTA‘MINOT” AJ DA AMALGA OSHIRILGAN LOYIHALAR SAMARASI	32
Shukurillaev Jahongir Botir o‘g‘li	
HARBIY XIZMATCHI AYOLLARNING MAXSUS KIYIM SIFATIGA QO‘YILADIGAN DASTLABKI TALABLARNI SHAKLLANTIRISH	37
Abduraxmanova N.D., Mirtolipova N.X., Nasirullayeva G.S.	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕСПЕЦИФИЧЕСКОГО ЯЗВЕННОГО КОЛИТА У ДЕТЕЙ	42
Закирова Бахора Исламовна, Каримов Достон Рустам угли	
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНЫХ И КРЕДИТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА РЫНКИ ВЫСОКОЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	48
Бекзод Умматов	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	55
Вахидов Азизжон Саиджонович	
SUG‘URTA FAOLIYATIDAGI MOLIYAVIY RISKLAR: BAHOLASH VA MINIMALLASHTIRISH STRATEGIYALARI	58
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
“ANDIJONDONMAHSULOT” AJ MISOLIDA XARAJATLARNING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBİ: AMALIY TAHLIL VA TAKOMILLASHTIRISH TAVSIYALARI	62
Xayitboyeva Laylo Oybekovna	
XORIJİY MAMLAKATLARNING NORASMIY IQTISODIYOT DARAJASINI PASAYTIRISHDAGI TAJRIBASI	66
Alimardonov G‘ayratjon Nuraliyevich	
XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH	72
Xolikov Ravshan Anvar o‘g‘li	
PUL - KREDIT SIYOSATINING TRANSMISSION MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH	76
Obidova Zilola Ikromjon qizi	
HOMILADORLIK DAVRIDA AYOLLARDA UCHRAYDIGAN GESTOZLI KATARAL GINGIVITNI KOMPLEKS DAVOLASHNI OPTIMALLASHTIRISH	81
Nomurodova Farangiz Lazizovna	
AGRAR KORXONALARDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA INVESTITSIYA MEXANIZMLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI	87
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	
YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA KICHIK BIZNES IQTISODIYOTINI TA‘MINLASHDA INFRATUZILMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	92
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINING MAZMUNI VA TAMOIYILLARI	96
Mavrulov Ravshan Nematjonovich	

УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ КОММУНИКАЦИЯМИ В ПРОЕКТАХ	101
Носирова Гулираъно Абдулазиз кизи	
DAVLAT BUDJETI JARAYONIDA MONITORING VA MOLIYAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	107
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
RAQAMLI MOLIYA TEXNOLOGIYALARI EVOLYUTSIYASINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI VA YUZAGA KELISHI MUMKIN BO'LGAN XATARLAR TAHLILI	117
Ko'chimov Jahongir Shuxrat o'g'li	
GAZ VA GAZ KONDENSATINI YIG'ISH VA TAYYORLASH TIZIMLARI UCHUN ZAMONAVIY LOYIHALASH USULLARI TAHLILI	123
Abdirazakov Akmal Ibragimovich Namozov Og'abek Maxmud o'g'li	
AGILE PROJECT MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA: STRATEGIES, FRAMEWORKS, AND BEST PRACTICES FOR SUCCESS	128
Utkirova Maftuna Murodjon qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORTYOR KORXONALARINING YANGI BOZORLARGA CHIQISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA MUAMMOLARI	134
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	139
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY JIHATLARI	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
OPTIMIZATION OF ROADSIDE AUTO CAMPING SITES (REST AREAS) ON HIGHWAYS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: INFRASTRUCTURE GAPS AND CORRIDOR-BASED EVIDENCE FROM UZBEKISTAN	150
Akramov Akbarjon Akmal ugli	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION MARKETING YONDASHUVLARINING AHAMIYATI	156
Aminov Abbas Mo'minboy o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA AHOLI ISH BILAN BANDLIGI SAMARADORLIGINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR	160
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
MINTAQADA XUSUSIY TIBBIYOT MUASSASALARIDA MARKETING STRATEGIYASI	165
Yakubov Temur G'anibekovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI IFODALOVCHI STATISTIK KO'RSATKICHLAR TIZIMI	169
Siroj Zarina Rustambekovna	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING YAIM VA BANDLIKKA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL	176
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Ziyodullayev Qahramon	
ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТЬ: ПОЛЬЗА ДЛЯ ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИИ	185
Хамдамова Гавхар Абсаматовна	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISHNING MOLIYAVIY VOSITALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	191
Mamatov Baxodir Quldoshovich	

KO'P QIRRALI VALLARNING SHAKLLANTIRISH METODLARI VA USULLARINI TAHLIL QILISH	197
<i>Xasanov Bobirmirzo Maxmudali o'g'li, Valixonov Dostonbek Azim o'g'li, Alibekov Rasulbek Qanotbek o'g'li</i>	
MINTAQA SANOATINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	205
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	209
<i>Nomozova Qumri Isoyevna</i>	
XALQARO STANDARTLAR TALABLARI ASOSIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	216
<i>Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li</i>	
QASHQADARYO VILOYATIDA XIZMATLAR SOHASINING RIVOJLANISHNI TARTIBGA SOLISH TIZIMI	221
<i>Achilova Firuza Kurbanovna</i>	
BANK MENEJMENTIDA INKLYUZIV MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI, TAMOYILLARI VA STRATEGIK AHAMIYATI	225
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
MINTAQADA OLIY TA'LIM TIZIMINING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	229
<i>Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li</i>	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	235
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI BOSHQARISH	240
<i>Xatamov Nurbek Ochildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING AMALDAGI MUAMMOLARI VA ULARNI YECHIMI YUZASIDAN TAKLIFLAR	245
<i>Pardayev Jamshid Muzaffarovich</i>	
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIK RISKLARINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	251
<i>Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	257
<i>Karimov Shohrux Boydulla o'g'li</i>	
"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AKSIYADORLIK JAMIYATINING HISOBOTLARINI XALQARO STANDARTLARGA TRANSFORMATSIYA QILISH	262
<i>Astanov Zafar Murodillayevich</i>	
QARAMA-QARSHI AYLANUVCHI IKKI ROTORLI SHAMOL TURBINASINING MATEMATIK MODEL	266
<i>Pirmatov Nurali Berdiyevich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Saodullayev Abror Saypullayevich, Qurbonov Najmiddin Abduxamidovich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL VA INVESTITSION MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	272
<i>Norboev Sarvar Azodovich</i>	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY AHAMIYATI	277
<i>Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li</i>	
ANALYSIS OF UZBEKISTAN'S MAIN ECONOMIC INDICATORS AND GDP GROWTH	283
<i>B.Beknazarov</i>	

SOTISH JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA MARKETING TADQIQOTLARINING INTEGRATSIIYASI	288
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В АУДИТЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ И УЗБЕКСКИЙ КОНТЕКСТ	294
Мегноров Алмардон Абдирахмонович	
RISK MANAGEMENT STRATEGIES IN UNCERTAIN ECONOMIC ENVIRONMENTS: A GLOBAL COMPARATIVE STUDY	302
Nigmatova Malika	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	307
Hamrayev Maqsudjon Saidaxmadovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH MASALALARI	311
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
АВТОМАТИЗАЦИЯ АУДИТОРСКИХ ПРОЦЕДУР НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ: ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО АУДИТОРСКИХ ЗАКЛЮЧЕНИЙ	316
Киличева Ф.Б.	
MAISHIY TEXNIKA EKSPORTIDA YASHIL IQTISODIY SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	320
Kushmanova Mahbuba	
GAZ TA'MINOTIDA YO'QOTISHLARNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI	324
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
DAVLAT AKTIVLARINI XUSUSIYLASHTIRISHNING MINTAQA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRINI BAHOLASH (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	329
Sharapov Farrux Shomuratovich	
КРИТЕРИИ ОТБРАКОВКИ ЭКСТРУЗИОННЫХ АЛЮМИНИЕВЫХ ПРОФИЛЕЙ ГРУППЫ ALMGS1 ПО МАКРОСТРУКТУРНЫМ ПРИЗНАКАМ В ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ УСЛОВИЯХ	333
Ибрахимов Фаррухжон Фарходович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DEBITORLIK QARZLARI VA FAKTORING OPERATSIYALARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	336
G'oziyeva Mokhira Rustamovna	
KULTIVATOR YUMSHATKICH PANJALARI O'TMASLANISH DARAJASINING ISH KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	345
Quvondiqov Yoqub Tursunbaevich, Nuraliyev To'liqin Alimardanovich	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION STRATEGIYANI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	352
To'g'onov Ibroximxo'ja	
TMK KORXONASI SHAROITIDA R6AM5 MARKALI TEZKESAR PO'LATDAN TAYYORLANGAN PARMA UCHUN TERMIK ISHLOV BERISH REJIMI	358
Djalalova Sevara Toxtamuratovna	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	362
Шоев Алим Халмуратович	
TRANSFORMATSIYA VA XUSUSIYLASHTIRISH OMILLARINING BANK SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	367
Umirzoqova Aziza Olim qizi	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	372
Ismatov Raxmatilla Oltinovich	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA.....	376
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	

BANK TIZIMIDAGI AKTIVLARINING UNUMDORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA STRATEGIK YONDASHUVLAR	379
Sadikov Q.M.	
СЦЕНАРНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЁННОСТИ И СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	383
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLARNI TAQDIM QILISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	390
S.M. Raximova	
YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODELI	395
Qurbanova Muazzam Fazliddinova	
IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSIYALASHUVI JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING TAHLILI	399
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH MASALALARI	404
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING INNOVATSION FAOLIYATINI INVESTITSIYALAR YORDAMIDA QO'LLAB-QUVVATLASH	408
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
FRANSUZ TILIDA FE'L SEMANTIKASINING KO'PMA'NOLILIK VA BIRMA'NOLILIK ASPEKTLARI	412
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Bekmetova Munisa Karimbayevna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARDA CHET-EL INVESTISIYASI VA KREDITLARINI ROLI	418
Sultanov Anvar Abdullaevich	
INSON QON TOMIRLARINING TARMOQLANISHINI L-SISTEMALAR ASOSIDA HOSIL QILISH ALGORITMNI ISHLAB CHIQISH	423
Boliyeva Dilrabo Nurbek qizi	
YASHIL IQTISODIYOT LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH)NING AHAMIYATI	429
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	434
Otaylor Usmonaliyev	
TIJORAT BANKLARIDA VALYUTA ARBITRAJI VA UNING MOHIYATI	440
Yaxyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	443
Mirzaraximova Aziza Azimdjanovna	
DON VA UN MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISH XUSUSIYATLARI	450
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA TUXUM ISHLAB CHIQARISHNING JORIY HOLATI TAHLILI	454
Ismoilov Zuhridin Sayitqulovich	
ZAMONAVIY TURAR-JOY ME'MORCHILIGIDA MILLIYLIK VA AN'ANAVIYLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI	459
Toshniyozov Otabek Hakimovich	
MARKAZIY QIZILQUM FOSFORIT RUDALARIDAN QIMMATBAHO KOMPONENTLARNI KOMPLEKS AJRATISH TEXNOLOGIYASI	464
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Ruzibayeva Dildora Akramovna, Xushvaqtova Dilshoda Shavkat qizi	

BANKLARDA CHAKANA KREDITLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH TARTIBI	470
<i>Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi</i>	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNI QO‘LLAB-QUVVATLASHNING XALQARO MODELLARI HAMDA ULARNING AMALIY AHAMIYATI	476
<i>Nodirbek Shavkatovich Mirzaaxmedov</i>	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA XOTIN-QIZLARNING BOSHQARUV KARYERASI: MOHIYATI, ZARURIYATI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	483
<i>Abduraxmonova Feruzabonu</i>	
ASOSIY KAPITALGA INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISHNING RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLAR TAJRIBALARI	489
<i>Xoshimov Sobir Murtazayevich</i>	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINING TASHKILY TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	495
<i>Uzakova Umida Ruziyevna</i>	
OLIY TA‘LIMNI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGI VA PROFESSOR-O‘QITUVCHI–TALABA NISBATI O‘RTASIDAGI IQTISODIY BOG‘LIQLIK.....	502
<i>Dusanov Salim Mamarasulovich</i>	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЫ AML: АНАЛИЗ ПРАКТИК ВЕДУЩИХ БАНКОВ И СТРАН СНГ	507
<i>Рашидов Авазбек Рахимович</i>	
BOJXONA TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR TAHLILI	516
<i>Radjapova Latofat Sardorovna</i>	
DEFORMATSİYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ (STANDARD LINEAR SOLID MODEL, SLS) MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONINI TAHLIL QILISH	523
<i>Ahmadov Ilhom Aktam o‘g‘li, Faxriddinova Rayhona Vahobjon qizi, Rustamova Ruxsora Kamtar qizi</i>	
ВЛИЯНИЕ КЕРАМИЧЕСКИХ КОМПОЗИЦИОННЫХ ПОКРЫТИЙ НА ТЕПЛОВУЮ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КАМЕННОГО ТЕПЛОАККУМУЛЯТОРА В СОЛНЕЧНО-АССИСТИРОВАННЫХ БИОГАЗОВЫХ УСТАНОВКАХ	530
<i>Д.М. Жураханов</i>	
O‘ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING KELAJAKDAGI IMKONIYATLARI.....	537
<i>Akbarov Husniddinjon Mo‘ysin o‘g‘li</i>	
MAHALLIY BUDJETLARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA OCHIQLIKNI KUCHAYTIRISH	544
<i>Xolmirzayev Ulug‘bek Abdulazizovich, Normatov Joxongir Murodillayevich</i>	
DON MAHSULOTLARI TARMOG‘IDA ISHLAB CHIQARISH QUVVATLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	548
<i>Aipova Iroda Ikramovna</i>	
BUXORO VILOYATI SANOATI ISHLAB CHIQARISHINING TARMOQ TARKIBI DINAMIKASI VA UNDAGI O‘ZGARISHLAR TAHLILI	554
<i>Toshov Mirzabek Hakimovich</i>	
TEMIR YO‘L TRANSPORTINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEZONLARI	560
<i>Nurxo‘jayeva Xilola Hakimxo‘jayevna</i>	
СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УПРАВЛЕНИИ УГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТЬЮ НА ОСНОВЕ УСТОЙЧИВОСТИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	568
<i>Teshaboyev To‘lqin Zakirovich, Muradov Botir Xayat</i>	
IQTISODIYOT TARMOQLARIDA SUV ISTE‘MOLINING BOSHQARUVINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	578
<i>Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Turg‘unov Muhammadaziz Baxtiyorjon o‘g‘li</i>	
SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA MOBIL ILOVALAR ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	584
<i>Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Uzakov Sirojiddin Djuraboyevich</i>	

SUN'YI INTELLEKT VA IQTISODIYOTNING O'ZARO ALOQADORLIGI	591
Sobirov Abdurasul Abdugafarovich	
IDENTIFICATION OF WEAVING STRUCTURES IN PILE FABRICS	596
Bahrom Baturovich Dautov, Bakhtiyor Yormakhmatovich Abduganiyev, Erkin Shamsiddinovich Rayxonov, Nazar Kilichov Bafoevich	
INNOVATIVE APPROACHES TO ENSURING FINANCIAL STABILITY IN COMMERCIAL BANKS	602
Otajanova Shahnoza Shuhratovna	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATI VA OLIY TA'LIM SIFATI KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK MASALALARI	608
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATIDA DAROMADLAR VA UNING AHAMIYATI	613
Kenjayev M.G'	
MAJBURIYATLAR AUDITINING ASOSIY O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	618
Ergasheva Vasila Abdumajitovna	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIYAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	623
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI TAHLILI	630
Djurayeva Lola Abdugabbarovna	
JAMOAT YO'LOVCHI TRANSPORTINI YO'NALISHLARDA HARAKATI MUNTAZAMLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR	635
Nazarov Anvar Aripovich, Siddiqov Beknazar Jumanazar o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	643
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
O'ZBEKISTONDA YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLARNI SOLIQQA TORTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA RAQAMLI MA'MURCHILIK	649
Yakubov San'atbek Ravshanbekovich	
ISHLAB CHIQRISH SANOATI CHIQINDILARIDAN LITIY BIRIKMALARINI AJRATIB OLIISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIK YECHIMLARI	655
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Komilov Botir Asqar o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIYAVIY RISKLARINI BAHOLASHDA MIQDORIY USULLARDAN FOYDALANISH	663
Raximov Abduxalil Toshbotirovich	
JUN TOLASINI MAYDA VA YIRIK IFLOSLIKlardan TOZALASH TEXNOLOGIYASI VA USKUNALARINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
O'ZBEK VA FRANSUZ TILLARIDA KASB-HUNAR TA'LIMI TERMINLARINING SEMANTIK QIYOSIY TAHLILI	673
Jabbarova Gulbahor Jumanazarovna	
GAZ BALLONLI AVTOMOBILLARDA RADIOTO'LQINLI UZATMALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TEXNIK NAZORAT TIZIMINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	677
Mirzayev Bahodir Nuriddinovich, Zulfiqorova Guldon Akbarjon qizi	
MINTAQANING TASHQI SAVDO AYLANMASINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARI	682
G'oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich	
IQTISODIY TADQIQOTLARDA SO'ROV O'TKAZISH METODI VA UNING ANKETA HAMDA INTERVYU SHAKLLARINI QO'LLASH MASALALARI	687
Dusmurov Radjabbay Davlatbayevich	

O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHI VA BIZNESDA MANFAATLAR UYG'UNLIGI.....	693
Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich	
DAVLAT MOLIYASI VA BANK-MOLIYA INSTITUTLARINING IQTISODIY O'SISHDAGI O'RNI.....	698
Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH YO'NALISHLARI	703
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
TIJORAT BANKLARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: AN'ANAVIY BANKING TIZIMIDAN NEOBANKLARGA O'TISH MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI	711
Shokirov Sardor Inotdullo o'g'li	
AVTOMATIK LOKOMATIV SIGNALIZATSIYA KODLARINI UZATISH VA DESHIFRATSIYALASH QURILMASI ISHINI TAHLIL QILISH VA DASTURIY TA'MINOTINI ISHLAB CHIQUISH.....	718
Raxmonov Bobomurod Baxtiyorovich, Qodirov Izzatjon Abrorjon o'g'li	
ФИНАНСОВАЯ МОДЕЛЬ УСКОРЕНИЯ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ ЧЕРЕЗ ОПТИМИЗАЦИЮ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОДДЕРЖКИ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ	724
Касимова Наргиза Сабитджановна	
KORXONALARDA PUL OQIMLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	729
Omonov Otajon Juraqulovich	
INVESTITSIYALAR VA INNOVATSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLARNING ILG'OR TAJRIBALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	734
Gafurova Umida Fatixovna	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI HAMDA ULARNING YECHIMLARI BO'YICHA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR TAHLILI.....	740
Bekmetov Xursandbek Iloxamovich	
THE INTEGRATION OF TRADITION AND INNOVATION IN WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IN UZBEKISTAN: ECONOMIC MECHANISMS AND STRATEGIC APPROACHES	747
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
KO'TARILGAN TEMIR YO'L ESTAKADASIDA VAGONDAN KO'MIR TUSHIRISH JARAYONIDA CHANG TARQALISHINI BAHOLASH	757
Tohtemirov Inomjon Muqimjonovich, Xudayberganov Sakijan Kabildjanovich	
DUMKAR TIPIDAGI VAGONLARDAN YUKLARNI TUSHURISH VAQTIDA ULARNING AG'DARILISHINI OLDINI OLUVCHI TAKOMILLASHTIRILGAN QURILMANING ILMIY ASOSLARI.....	762
Yusupov Azizjon Qahramonovich, Normoxmatov Bekzodjon Shovkat o'g'li	
TEMIR YO'L STANTSIYALARIDA ARALASH POYEZDLAR HARAKATI UCHUN AVTOMATIK MARSHRUTNI SOZLASH USULI	769
Boltayev Sunnatillo Tuymurodovich, Raxmonov Bobomurod Baxtiyorovich, Kasimova Qamara Amonovna	
O'ZBEKISTON MAHSULOTLARINI XORIJIY BOZORLAR UCHUN TAYYORLASHDA FRANCHAYZING ASOSIDA NUFUZLI BRENDLAR BILAN HAMKORLIK VA QO'SHMA LOYIHALAR MEXANIZMINI ISHLAB CHIQUISH.....	777
Xodjayev Anvar Rasulovich	
AKSIONERLIK JAMIYATLARDA MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOB VA AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITISH.....	783
Syunov Yorqin Bekmurodovich	
INCREASING THE EFFICIENCY INDICATORS OF DIESEL ENGINES BY IMPROVING THE COOLING SYSTEM	789
Khushnaye Obid, Orakbaeva Guljakhon	

TRANSPORT SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK VA IQTISODIY O'SISH INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUV VA IMKONIYATLAR.....	794
Narziyev Umidjon Baxrillayevich	
TURISTIK-REKREATSION XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	801
Usmanova Zumrad Islamovna	
МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ И РЕАЛИЗАЦИИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ В ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В РАМКАХ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА.....	806
Ахмедова Нилуфар Шукратовна, Курбонбекова Мохичехра Туробжоновна	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA SOLIQ MA'MURCHILIGI USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	819
Umurzak Ablakulovich Radjabov	
AUDITORLIK TEKSHIRUVINI REJALASHTIRISHDA XAVF-XATARLARNI BAHOLASHNING INNOVATSION USULLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI.....	830
Saidova Sevaraxon Abdumo'min qizi	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLAR SANOAT SEKTORIDA SIRKULAR BIZNES-MODELLARNI YASHIL MOLIYALASHTIRISH MEKANIZMLARI.....	834
Isamuxamedov Boxodir Baxramovich	
РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОСТИ ЭКСПОРТНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ИНДУСТРИАЛИЗАЦИИ.....	838
Бобоев М. Р.	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ УСТОЙЧИВО-ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ВОЗМОЖНОСТИ АДАПТАЦИИ ПРАКТИК SMART TOURISM ДЛЯ КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИХ РЕГИОНОВ (НА ПРИМЕРЕ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ).....	844
Усманова Азиза Баходировна	
ENERGY MANAGEMENT STRATEGIES FOR HYBRID ELECTRIC VEHICLES: A COMPREHENSIVE REVIEW.....	849
Asretdinova L.J., Gulnora Sh.Y.	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI BOSHQARISH VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	864
B.Q. Madartov	
SINXRON GENERATORNING O'Z-O'ZIDAN CHAYQALISH JARAYONINI TAHLIL QILISH.....	867
Bekishev Allabergen Yergashevich, Zayniyeva Oliyaxon Egamberdiyevna, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Samadov Ilyos Azamat o'g'li	
SUG'URTA SOHASINING IQTISODIY-HUQUQIY MOHIYATI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI: NAZARIY ASOSLAR, MILLIY VA XORIJIY TAJRIBALAR.....	875
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
YANGI O'ZBEKISTON – UCHINCHI RENESSANS: CHORVACHILIKDA XALQ VETERINARIYASI XIZMATI TARIXI.....	880
Sayfudinova Djamila Badridinovna	
TALENT DEVELOPMENT AS A DRIVER OF EMPLOYEE JOB SATISFACTION IN UZBEKISTAN'S PRIVATE SECTOR: A MIXED-METHODS STUDY.....	885
Farida Nishanova	
FOTO ELEKTR STANSIYALARI TOMONIDAN ELEKTR ENERGIYANI ISH LAB CHIQRISH HOLATI TAHLILI.....	893
Saidov Mash'al Samadovich	
OILAVIY TADBIRKORLIK TARAQQIYOTIDA XORIJIY TAJRIBA HAMDA UNDA FOYDALANISH MEKANIZMLARI.....	900
Ermatov Nosir Toxirovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH.....	907
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	

TIJORAT BANKLARINING XORIJIY KREDIT LINIYALARIDAN FOYDALANISH JARAYONIDA YUZAGA KELAYOTGAN MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	912
Ayitboev Nodirbek Rashid o'g'li	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING INTEGRAL METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNI IJTIMOİY-IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	916
Qobilov Anvar Eshpo'lotovich	
THE IMPACT OF CULTURAL FACTORS ON VOCATIONAL EDUCATION REFORM IN SAUDI ARABIA.....	923
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
HUUDLARNI IJTIMOİYIQTISODIY RIVOJLANISHDA YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNI DIFFERENTIAL YONDASHUV ORQALI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	929
Imanova Umida Baxtiyarovna	
INSON KAPITALI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MEHNAT BOZORI BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMIL SIFATIDA.....	934
Amanov Otabek Amankulovich	
DATA-DRIVEN BOSHQARUV MODELI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIYOT	938
Bobxo'jayev Asliddin Muzaffarovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI.....	943
Xasanov Axmadjon Shodiyarovich	
MAHALLA BOSHQARUVIDA MOLIYAVIY ERKINLIK VA IJTIMOİY BARQARORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	948
Karjavova Xurshida Abdumalikovna	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING JORIY HOLATI VA O'ZGARISH TENDENSIYALARI TAHLILI	953
Dagarov Bekzod Muzaffar o'g'li	

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING JORIY HOLATI VA O'ZGARISH TENDENSIYALARI TAHLILI

Dagarov Bekzod Muzaffar o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Mustaqil izlanuvchisi, PhD

Annotatsiya: Maqolada tijorat banklarining investitsion faolligining joriy holati hamda uning o'zgarish tendensiyalari kompleks tahlil qilinadi. Xususan, banklarning investitsiya faoliyati iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi sifatida baholanib, ularning kapitalni samarali joylashtirish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishdagi roli ochib beriladi. Tadqiqotda tijorat banklarining investitsion portfeli tarkibi, kreditlash hajmi, qimmatli qog'ozlar bozoridagi ishtiroki va uzoq muddatli moliyalashtirish ko'rsatkichlari o'rganilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, investitsiya, investitsion faoliyat, investitsion faollik, bank tizimi, iqtisodiy o'sish, investitsion muhit, kapital qo'yilmalar, moliyaviy resurslar, kreditlash, bank kapitali, likvidlik, rentabellik.

Аннотация: В данном исследовании представлен всесторонний анализ текущего состояния инвестиционной деятельности коммерческих банков и ее тенденций. В частности, инвестиционная деятельность банков оценивается как важная составляющая экономики, и раскрывается их роль в стимулировании экономического роста посредством эффективного распределения капитала. В исследовании рассматривается структура инвестиционного портфеля коммерческих банков, объем кредитования, участие на рынке ценных бумаг и показатели долгосрочного финансирования.

Ключевые слова: коммерческие банки, инвестиции, инвестиционная деятельность, банковская система, экономический рост, инвестиционная среда, капиталовложения, финансовые ресурсы, кредитование, банковский капитал, ликвидность, прибыльность.

Abstract: This study provides a comprehensive analysis of the current state of investment activity of commercial banks and its trends. In particular, the investment activity of banks is assessed as an important component of the economy, and their role in stimulating economic growth through effective capital allocation is revealed. The study examines the composition of the investment portfolio of commercial banks, lending volume, participation in the securities market, and long-term financing indicators.

Keywords: commercial banks, investment, investment activity, investment activity, banking system, economic growth, investment environment, capital investments, financial resources, lending, bank capital, liquidity, profitability.

KIRISH

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish masalasi bugungi kunda moliya tizimini barqaror rivojlantirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Banklar iqtisodiyotning asosiy moliyaviy vositachisi sifatida nafaqat kreditlash, balki investitsion loyihalarni moliyalashtirish, qimmatli qog'ozlar operatsiyalari va kapital bozorida faol ishtirok etish orqali iqtisodiy o'sishga xizmat qiladi. Shu nuqtayi nazardan, ularning investitsion faoliyatini kengaytirish va samaradorligini oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Amaldagi holatda tijorat banklarining investitsion portfeli tarkibi, investitsion kreditlar ulushi hamda fond bozoridagi ishtiroki asta-sekin kengayib bormoqda, biroq risklarni boshqarish, resurs bazasining yetarliligi va uzoq muddatli moliyalashtirish mexanizmlarining rivojlanish darajasi hali ham takomillashtirishni talab etadi.

Bank kapitalini doimiy tarzda shakllantirib borish nihoyatda muhimligi 2007-yilda boshlangan moliyaviy-iqtisodiy inqiroz davrida yana bir bor o'z isbotini topdi. Inqirozga eng ta'sirchan va eng katta yo'qotishlar ham bank tizimida yuz berdi. Ayniqsa, rivojlangan mamlakatlar tijorat banklari moliyaviy holati keskin darajada yomonlashib ketdi, ularning kapitalizatsiya hajmi esa qisqarib ketdi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklarining investitsion faolligi va uning iqtisodiyotdagi o'rni bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ushbu jarayonning ko'p qirrali ekanligini ko'rsatadi. Ватищева G.A. 2009-yilda investitsiyalarning iqtisodiy rivojlanishning asosiy komponentlariga ta'sirini o'rganib, investitsiya hajmi va uning tarkibi makroiqtisodiy o'sish sur'atlariga bevosita ta'sir

ko'rsatishini asoslaydi. Muallif investitsiya jarayonlarining faollashuvi iqtisodiy tizimda ishlab chiqarish hajmi, bandlik va innovatsion rivojlanish ko'rsatkichlarini yaxshilashga xizmat qilishini ta'kidlaydi.

Bikulov G.R. va Edronova V.N. 2008-yilda banklarning qimmatli qog'ozlar bozoridagi investitsion strategiyalarini tahlil qilib, tijorat banklari investitsion faoliyatining samaradorligi ularning bozor strategiyasi, risklarni boshqarish darajasi va portfelni diversifikatsiya qilish imkoniyatlariga bog'liq ekanligini ko'rsatadi. Ularning yondashuvida banklar investitsion faolligining oshishi fond bozori infratuzilmasi rivojlanishi bilan uzviy bog'liqligi qayd etiladi.

Budji C. 2000-yilda rivojlanayotgan Yevropa mamlakatlaridagi banklarning investitsiyalarni jalb etishdagi rolini tahlil qilib, tijorat banklari investorlar uchun muhim moliyaviy vositachi sifatida namoyon bo'lishini ta'kidlaydi. Muallifning fikricha, bank tizimining barqarorligi va shaffofligi investitsion oqimlarni jalb qilishda hal qiluvchi omil hisoblanadi, bu esa investitsion faollikning joriy holatini baholashda institutsional muhitni hisobga olish zarurligini ko'rsatadi.

Buzaeva O.A. 2017-yilda tijorat banklarining investitsion faoliyatini boshqarishning asosiy yo'nalishlarini o'rganib, investitsion jarayonlarni samarali tashkil etish uchun strategik rejalashtirish, monitoring va nazorat tizimlarini takomillashtirish zarurligini asoslaydi. U investitsion faoliyatni boshqarishda tizimli yondashuvni qo'llash banklarning moliyaviy natijalarini yaxshilashga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Burkova A.Yu. 2010-yilda investitsion bankchilikning tijorat va chakana bank faoliyatidan farqli jihatlarini tahlil qilib, investitsion operatsiyalarning murakkabligi va yuqori darajadagi risk bilan tavsiflanishini ta'kidlaydi. Bu esa tijorat banklarining investitsion faoliyatini rivojlantirishda maxsus bilim va boshqaruv yondashuvlarini talab etadi.

Giblova N.M. 2012-yilda tijorat banklarini iqtisodiy modernizatsiya jarayonlarining asosiy ishtirokchisi sifatida baholab, ularning investitsion faolligi iqtisodiyotning tarkibiy o'zgarishlarini jadallashtirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Muallif banklarning investitsion resurslarni samarali taqsimlashdagi rolini alohida ta'kidlaydi.

Umuman olganda, ko'rib chiqilgan adabiyotlar tijorat banklarining investitsion faolligi iqtisodiy rivojlanishning muhim omili ekanligini ko'rsatadi. Ushbu jarayon banklarning strategik boshqaruvi, fond bozori rivojlanishi, institutsional muhit, risklarni boshqarish va investitsion resurslarni samarali taqsimlash bilan chambarchas bog'liq bo'lib, uning joriy holati va o'zgarish tendensiyalarini tahlil qilish kompleks yondashuvni talab etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari, Markaziy bank statistik ma'lumotlari hamda xalqaro moliyaviy tashkilotlar bazalaridan olingan ko'rsatkichlar asosida ma'lumotlar yig'ildi. Ushbu ma'lumotlar vaqt qatorlari va panel ko'rinishida tahlil qilinib, trend tahlili, korrelyatsion bog'liqlik va ko'p omilli regressiya usullari orqali investitsion faollikdagi o'zgarish tendensiyalari baholandi.

Tahlil va natijalar

Bank kapitali eng barqaror resurs hisoblanganligi sababli bankning barqarorligini oshiradi, shuning uchun unga qat'iy talablar qo'yiladi, doimiy oshirib borish tavsiya etiladi. Bu borada eng keng qo'llaniladigan hujjat Bazel qo'mitasining bank kapitaliga qo'yilgan talablari hisoblanadi. Qo'mitaning hujjatlari doimiy tarzda takomillashib boradi va bir-birini inkor qilmagan holda to'ldirib boriladi. Xususan, Bazel III talablarida ham kapital yetariligi va tarkibiga nisbatan aniq talablar o'rnatilgan.

Bazel III standartiga binoan banklarning umumiy kapitali tarkibi quyidagicha bo'lishi lozim: I darajali kapital: asosiy I darajali kapital; qo'shimcha I darajali kapital. II darajali kapital. Yuqoridagi har bir kategoriyaga kiritiladigan elementlar Qo'mita ishlab chiqqan xususiyatlarga ega bo'lishi kerak.

Yuqorida keltirilgan kapital talablariga quyidagi minimum talablar qo'llaniladi: asosiy I darajali kapital riskka tortilgan aktivlarning eng kamida 4,5 foizini tashkil etishi; I darajali kapital riskka tortilgan aktivlarning eng kamida 6,0%ini tashkil etishi; umumiy kapital riskka tortilgan aktivlarning eng kamida 8,0 foizini tashkil etishi lozim.

Asosiy I darajali kapital quyidagi tarkibiy qismlarning yig'indisidan tashkil topadi: bank tomonidan chiqarilgan hamda to'liq to'langan oddiy aksiyalar (yoki aksionerlik jamiyatlari bo'lmagan kompaniyalar uchun ularning ekvivalenti); aksiya mukofoti – aksiya chiqarishdan qo'shimcha foyda; taqsimlanmagan foyda; yig'ilgan boshqa jami foyda; bankning konsolidatsiyalashgan sho'ba tashkilotlari chiqargan hamda 3-tomon qo'lida bo'lgan (ya'ni minoritar ulush), shuningdek asosiy I darajali kapital xususiyatiga mos keladigan oddiy aksiyalar; asosiy I darajali kapitalni hisoblashda regulyativ korrekcirovkalar.

Qo'shimcha I darajali kapital quyidagi tarkibiy qismlarning yig'indisidan tashkil topadi: bank tomonidan chiqarilgan, shuningdek qo'shimcha I darajali kapital xususiyatiga mos keladigan instrumentlar; qo'shimcha I darajali kapital xususiyatiga mos keladigan instrumentlarni chiqarishdan qo'shimcha foyda; bankning konsolidallashgan sho'ba tashkilotlari chiqargan hamda 3-tomon qo'lida bo'lgan, shuningdek qo'shimcha I darajali kapital xususiyatiga mos keladigan instrumentlar; qo'shimcha I darajali kapitalni hisoblashda regulyativ korrekcirovkalar.

II darajali kapital quyidagi tarkibiy qismlarning yig'indisidan tashkil topadi: bank tomonidan chiqarilgan, shuningdek qo'shimcha II darajali kapital xususiyatiga mos keladigan instrumentlar; II darajali kapital xususiyatiga mos keladigan instrumentlarni chiqarishdan qo'shimcha foyda; bankning konsolidallashgan sho'ba tashkilotlari chiqargan hamda 3-tomon qo'lida bo'lgan, shuningdek II darajali kapital xususiyatiga mos keladigan instrumentlar; umumiy zahiralari; II darajali kapitalni hisoblashda regulyativ korrekcirovkalar.

Kapitalni hisoblashda regulyativ korrektirovkalar quyidagicha qo'llaniladi: regulyativ kapitalni hisoblashda quyidagi korrektirovkalar qo'llaniladi va ko'pgina hollarda ular regulyativ kapitalni hisoblashda chiqarib tashlanadi yoki qisman qo'shiladi: gudvill va boshqa nomoddiy mol-mulklar chegiriladi; kechiktirilgan soliq aktivlari (vaqtinchalik farqlardan tashqari) chegiriladi; pul oqimlarini hedjirlash zahirasi. Bunda kutilayotgan ijobiy miqdorlar ayriladi, salbiy miqdorlar esa qo'shiladi; kutilayotgan zararlar uchun mo'ljallangan zahiralarning kamayishi chegiriladi; savdoga oid sekyuritizatsiya operatsiyasidan foyda chegiriladi; haqiqiy qiymatdagi moliyaviy majburiyatlar bo'yicha bank o'zining kredit riskidagi o'zgarishlardan kumulyativ foyda va zararlar chegiriladi; shartlashilgan imtiyozli pensiya fondi aktiv va majburiyatlari. Bunda majburiyatlar qo'shiladi, aktivlar esa chegiriladi; o'z aksiyalariga investitsiyalar asosiy I darajali kapitalni hisoblashda chegiriladi. Xuddi shunday tartib qo'shimcha I darajali kapitalga va II darajali kapitalga qilingan investitsiyalarga nisbatan ham qo'llaniladi; bank, moliya va sug'urta tashkilotlaridagi o'zaro (qarama-qarshi) ulushlar chegiriladi; bank, moliya va sug'urta tashkilotlariga qilingan, ushbu tashkilotlar kapitalidagi oddiy aksiyalarining 10 foizidan oshmaydigan va regulyativ konsolidatsiya ko'lamidan tashqarida bo'lgan investitsiyalar; bank, moliya va sug'urta tashkilotlariga qilingan yirik miqdordagi investitsiyalar chegiriladi. Ammo oddiy aksiyalar qisman chegiriladi.

Quyidagi moddalar asosiy I darajali kapitalni hisoblashda (yuqorida sanab o'tilgan barcha chegirishlardan so'ng) qisman qo'shilishi mumkin: bank, moliya va sug'urta tashkilotlarining oddiy aksiyalariga qilingan yirik miqdordagi investitsiyalar; ipoteka kreditiga xizmat ko'rsatish huquqi; vaqtinchalik farqlardan (masalan, kredit zarari yuz berishidan) yuzaga kelgan kechiktirilgan soliq aktivlari.

Bazel II da 50 foizi I darajali kapital tarkibidan, qolgan 50 foizi esa II darajali kapital tarkibidan chegiriladigan (yo chiqarib tashlash yoki riskka tortishni tanlash mumkin bo'lgan) quyidagi moddalar 125,0 foizli riskka tortiladi: ma'lum bir sekyuritizatsiya risk xatarlari; PD/LGD yondashuvlari bo'yicha ma'lum bir marja risklari; yetkazishga-to'lov hamda to'lovga-to'lov bo'lmagan tranzaksiyalar bo'yicha to'lamaslik yoki yetkazish; tijorat tashkilotlariga yirik miqdordagi investitsiyalar.

Bazel qo'mitasi o'zining 2010-yilning dekabr oyida chiqargan "Likvidlilik riskini baholash, uning standarti va monitoringgi xalqaro yondashuvlar" nomli hujjatida likvidlilik talabini ikkiga ajratadi. Ularning biri bir oylik, ya'ni qisqa muddatli davrda ssenariy stress-testga bardosh bera olish imkoniyatini beruvchi joriy likvidlilik koeffitsiyenti (Liquidity Coverage Ratio – LCR) bo'lsa, ikkinchisi banklar uzoq muddatli davrda barqarorligini oshirish hamda banklar faoliyatini doimiy ravishda barqaror manbalar bilan moliyalashtirishni rag'batlantirish maqsadida ishlab chiqilgan sof barqaror moliyalashtirish ko'rsatkichi (Net Stable Funding Ratio – NSFR) hisoblanadi.

Joriy likvidlilikni hisoblash quyidagicha amalga oshiriladi:

$$\begin{array}{l} \text{Joriy likvidlik} \\ \text{koeffitsiyenti} \\ \text{(LCR)} \end{array} = \frac{\text{Yuqori darajadagi likvid} \\ \text{aktivlar}}{\text{kun mobaynida sof pul} \\ \text{chiqimlari}} \geq \frac{100}{\%}$$

Yuqori darajadagi likvid aktivlarning fundamental xususiyatlari: kredit va bozor riski past; baholash oson va aniq; riskli aktivlar bilan o'zaro bog'liqlikning kamligi; rivojlangan va tan olingan birjalar listingiga kiritilgan.

Yuqori darajadagi likvid aktivlarning bozor bilan bog'liq xususiyatlari: faol hamda yirik bozorga ega; market-meykerlarning borligi; bozor konsentratsiyasining pastligi, ya'ni sotuvchi hamda sotib oluvchilarning turlicha guruhlanishi; sifat uchun kurash.

Yuqori darajadagi likvid aktivlarga yuqoridagi xususiyatlarni hisobga olsak, quyidagilar kiradi: naqd pullar; Markaziy bankdagi rezervlar, ularni iqtisodiy nochor davrda olish imkoniyati bo'lishi lozim.

Hukumat, Markaziy bank, markazlashmagan davlat tashkilotlari, Xalqaro hisob-kitoblar banki, Xalqaro valyuta fondi, Yevropa Komissiyasi yoki ko'p tomonlama taraqqiyot banklariga bo'lgan talablar yoki ular tomonidan kafolatlangan talablarni ifoda etuvchi likvid-bozorbop qimmatli qog'ozlar, shuningdek ushbu qimmatli qog'ozlar quyidagi xususiyatlarga javob berishi lozim: Bazel II ning standartlashgan yondashuviga asosan 0 foizli riskka tortilishi; ushbu qimmatli qog'ozlar uchun REPO bozorining nisbatan kengligi; ushbu qimmatli qog'ozlar boshqa moliyaviy tashkilotlar yoki banklar tomonidan chiqarilmagan bo'lishi lozim. Bank joylashgan yoki likvidlilik riski hisoblanayotgan mamlakatda o'sha mamlakatning milliy valyutasida hukumat yoki Markaziy bank tomonidan chiqarilgan qarz qimmatli qog'ozlar.

"30 kun mobaynida sof pul chiqimlari" bu kutilayotgan kumulyativ pul chiqimlaridan kutilayotgan kumulyativ pul kirimini ayirish orqali topiladi. Bunda har bir pul chiqimi ma'lum bir chiqib ketish koeffitsiyentini majburiyatga ko'paytirish orqali aniqlanadi. Pul kirimi stress-ssenariysi davrida kirib kelishi mumkin bo'lgan yoki olinadigan pul oqimlarining yig'indisiga kirib kelish koeffitsiyentini qo'llash orqali hisoblanadi.

Sof barqaror moliyalashtirish koeffitsiyentini joriy qilishdan maqsad investitsion banklarning innovatsiyalari, balansdan tashqari moddalar riskliligi hamda boshqa aktivlar va faoliyatlar ularning likvidlilik riski profillaridan kelib chiqib, eng kam miqdorda ularni zarur bo'lgan barqaror manbalar bilan moliyalashtirishdir.

Sof barqaror moliyalashtirish koeffitsiyenti quyidagicha aniqlanadi (1-jadval):

$$\begin{array}{lcl} \text{Sof barqaror} & & \text{Mavjud barqaror manbalar} & > \\ \text{moliyalashtirish} & = & & 100 \\ \text{koeffitsiyenti (NSFR)} & & \text{Zarur barqaror manbalar} & \% \end{array}$$

1-jadval**Mavjud barqaror manbalar va ularning koeffitsiyentlari¹**

Modda	Koeffitsiyent
I va II darajali kapital	100%
II darajali kapitaldan oshgan, ruxsat etilgan, amaldagi so'ndirish muddati bir yil yoki undan ko'p bo'lgan boshqa imtiyozli aksiyalar va kapital instrumentlari	
amaldagi so'ndirish muddati bir yil yoki undan ko'p bo'lgan boshqa majburiyatlar	
jismoniy shaxslar va kichik biznes sub'ektlarining barqaror depozitlari (so'ndirish muddati bo'lmagan yoki so'ndirish muddati bir yildan kam)	85%
jismoniy shaxslar va kichik biznes sub'ektlarining nisbatan barqaror depozitlari (so'ndirish muddati bo'lmagan yoki so'ndirish muddati bir yildan kam)	70%
nomoliyaviy korporatsiyalarning depozitlari (so'ndirish muddati (bo'lmagan yoki so'ndirish muddati bir yildan kam)	50%
yuqorida ko'rsatilmagan boshqa majburiyat va kapital	0%

Barqaror manbalar miqdori nazorat organlari tomonidan nazorat tahlilini qo'llash orqali bankning aktivlari, balansdan tashqari risklari va boshqa tanlangan faoliyat turlarining likvidlik riski profillaridan kelib chiqib aniqlanadi. Mavjud barqaror manbalar miqdorini aniqlash uchun ularni tegishli "mavjud barqaror manbalar koeffitsiyenti"ga ko'paytirish lozim. Olingan natijalarning jami yig'indisi esa jami mavjud barqaror manbalar miqdorini beradi.

Ushbu standart mohiyatiga to'liq amal qilish maqsadida, Markaziy banklarga moliyalashtirish manbasi sifatida qaralmasligi uchun, Markaziy bankdan olingan, muddati uzaytirilgan, doimiy ochiq bozor operatsiyalaridan tashqarida bo'lgan kreditlar ushbu koeffitsiyentni hisoblashda e'tiborga olinmaydi. Talab qilingan barqaror manbalar miqdorini hisoblash uchun bankda mavjud va bank tomonidan moliyalashtiriladigan aktivlar yig'indisini har bir aktiv turidan kelib chiqib tegishli "talab qilingan barqaror manbalar koeffitsiyenti"ga ko'paytirish kerak. Yakunda jami miqdorlar yig'indisi hisoblanadi (2-jadval).

2-jadval**Zarur barqaror manbalar va ularning koeffitsiyentlari²**

Modda	Koeffitsiyent
naqd pullar	0%
qisqa muddatli ta'minlanmagan faol savdo qilinadigan instrumentlar (<1 yil)	
teskari REPO bilan aniq kompensatsiyalangan qimmatli-qog'ozlar	
qolgan so'ndirish muddati (< 1 yil) bo'lgan qimmatli-qog'ozlar	
moliya tashkilotlariga berilgan, yangilanmaydigan, qolgan so'ndirish muddati bir yilgacha bo'lgan kreditlar	
hukumat, markaziy bank, markazlashmagan davlat tashkilotlari, Xalqaro hisob-kitoblar banki, Xalqaro valyuta fondi, Yevropa Komissiyasi, ko'p tomonlama taraqqiyot banklari chiqargan yoki ular tomonidan kafolatlangan qarz majburiyatlari	5%
qarzlardan holi nomoliyaviy ta'minlanmagan korporativ obligatsiyalar, eng kamida AA reytingi, so'ndirish muddati $\geq$ 1 yil	20%

1 Manba: muallif ishlanmasi

2 Manba: muallif ishlanmasi

qarzlardan holi, listingga kiritilgan ulush qimmatli-qog'ozlari yoki nomoliyaviy ta'minlanmagan korporativ obligatsiyalar (yoki obligatsiyalar), eng kamida A- reytingi, so'ndirish muddati ≥ 1 yil	50%
oltin	
nomoliyaviy korporativ mijozlarga berilgan kreditlar, < 1 yil	80%
so'ndirish muddati < 1 yil bo'lgan, j/sh.larga berilgan kreditlar	
boshqa barcha aktivlar	100%
Balansdan tashqari moddalar	
amaldagi kreditning va likvidlik manbalarining olinmagan qismi	10%
boshqa ko'zda tutilmagan majburiyatlar	nazorat organlari belgilaydi

Zarur barqaror manbalar va ularning koeffitsiyentlari bank balansidagi aktivlar va majburiyatlarning likvidlik hamda barqarorlik darajasini baholashda muhim ahamiyat kasb etadi. Jadvalda keltirilgan koeffitsiyentlar aktivlarning qanchalik tez va yo'qotishsiz pulga aylantirilishi mumkinligini aks ettiradi. Naqd pullar va yuqori likvid davlat qimmatli qog'ozlari eng past barqarorlik talabi bilan tavsiflanib, bank likvidligini darhol qo'llab-quvvatlaydi. Aksincha, nomoliyaviy korporativ mijozlarga berilgan kreditlar, jismoniy shaxslarga berilgan qisqa muddatli kreditlar hamda boshqa barcha aktivlar yuqori koeffitsiyentlarga ega bo'lib, ular bankdan barqaror va uzoq muddatli moliyalashtirish manbalarini talab etadi. Balansdan tashqari majburiyatlar bo'yicha belgilangan koeffitsiyentlar esa kutilmagan likvidlik ehtiyojlarini inobatga olishga xizmat qiladi. Umuman olganda, mazkur yondashuv banklarning likvidlik riskini samarali boshqarish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi.

Tadqiqot respublikada faoliyat yuritayotgan 20 ta tijorat banklarini qamrab olgan bo'lib, ularning 20 tasi filiallar soni va faoliyat ko'lamiga ko'ra yirik moliya institutlari toifasiga kiritilgan. Indeks 27 turdagi koeffitsiyentlarni guruhlashtirish, respublika o'rtacha koeffitsiyenti yoki Bazel qo'mita talablari bilan solishtirish va reytinglash asosida aniqlanadi. Mazkur reyting moliya tizimida shaffoflikni oshirish va unga bo'lgan ishonchni mustahkamlashda muhim instrument hisoblanadi. Qo'llanilayotgan yondashuv xalqaro amaliyotga to'liq mos bo'lib, yetakchi xalqaro moliya institutlari tomonidan keng foydalaniladi (3-jadval).

3-jadval
2025-yil bo'yicha yirik banklarning faollik reytingi³

№	Bank	Umumiy reyting	Reyting o'zgarishi	Moliyaviy vositachilik bo'yicha reyting	Moliyaviy ommaboplik bo'yicha reyting	Kapital yetarliligi bo'yicha reyting	Aktivlar sifati bo'yicha reyting	Boshqaruv samaradorligi bo'yicha reyting	Daromad olish salohiyati bo'yicha reyting	Likvidlik bo'yicha reyting
1	Kapital bank	1	0	3	1	13	12	5	4	5
2	Trast bank	2	0	5	10	2	10	7	3	2
3	Hamkor bank	3	0	8	2	9	3	6	2	8
4	Osiyo Alyans bank	4	0	4	18	18	1	4	1	1
5	Ipak yo'li banki	5	0	15	3	11	2	9	6	3
6	Anor bank	6	0	2	6	20	11	13	10	11
7	Davr bank	7	1	9	12	15	6	8	8	15
8	Orient Finans bank	8	1	13	19	3	4	3	5	9
9	Xalq banki	9	1	7	11	1	18	12	9	7
10	Ipoteka bank	10	1	10	9	5	19	14	7	4
11	Invest Finans bank	11	-4	1	16	16	5	16	14	14
12	O'zsanooatqurilishbank	12	3	17	13	8	15	2	13	10
13	Biznesni rivojlantirish banki	13	0	18	4	10	17	10	15	16
14	O'zmilliybank	14	0	20	17	6	20	1	12	12
15	Aloqa bank	15	-3	6	8	17	8	17	18	13
16	Tenge bank	16	0	11	20	4	7	18	11	6

17	Mikrokredit bank	17	0	16	7	7	13	20	16	18
18	Agrobank	18	0	12	5	12	14	15	20	20
19	Asaka bank	19	0	14	15	14	16	11	19	17
20	Turon bank	20	0	19	14	19	9	19	17	19

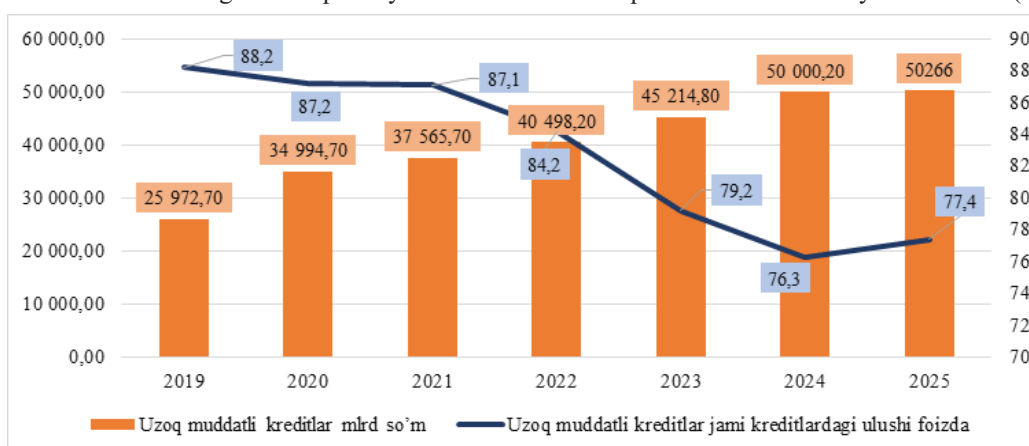
Hisobot davrida bank tizimining jami aktivlari 892,9 trln soʻmni (74,2 mlrd dollar), majburiyatlari esa 759,8 trln soʻmni (63,1 mlrd dollar) tashkil etdi. Kredit qoʻyilmalari 13%ga oshgan boʻlsa, jalb qilingan depozitlar 31%ni tashkil etdi. Valyuta operatsiyalari ulushining pasayishi milliy valyutaning mustahkamlanayotganidan dalolat beradi. Sof foyda 13,5 trln soʻmga (1,1 mlrd dollar) yetdi va bu oʻtgan yilning mos davriga nisbatan 57,1%ga koʻp. Shu bilan birga, muammoli kreditlar ulushi oʻtgan yildagi 4,3%dan 3,5%gacha kamaydi, bu kredit portfeli sifatining yaxshilanayotganini koʻrsatadi. Ayrim banklarda mazkur koʻrsatkich oʻrtacha darajadan yuqori boʻlib qolmoqda. Kapital monandlik koʻrsatkichlari minimal talablardan 1,4 barobar yuqori boʻlib, bank tizimining barqarorligini tasdiqlaydi.

Eng sezilarli oʻsishni Oʻzsanoatqurilishbank koʻrsatib, umumiy reytingda 3 pogʻonaga koʻtarildi. Shuningdek, Davr bank, Orient Finans bank, Xalq banki hamda Ipoteka bank oʻz pozitsiyalarini yaxshilab, ijobiy dinamika namoyon etdi. Ayni paytda yirik banklar toifasida faqat ikki bankda faollikning pasayishi qayd etildi. Xususan, Invest Finans bank va Aloqa bank umumiy reytingda mos ravishda 4 va 3 pogʻonaga pastladi. Umuman olganda, 13 ta bank umumiy faollik reytingida oʻz pozitsiyalarini saqlab qolgan boʻlib, raqobat kuchayib borayotgan sharoitda mazkur holat banklarning operatsion samaradorlikni, likvidlikning yetarli darajasini, aktivlar sifatini va barqarorlikni taʼminlash salohiyatini aks ettiradi.

Moliyaviy vositachilik yoʻnalishida Tenge bank va Ipak yoʻli bank resurslarni jalb qilish va joylashtirish samaradorligi boʻyicha mos ravishda 4 va 3 pogʻonaga pasayishni qayd etdi. Shuningdek, ushbu toifada Oʻzmilliy bank, Aziya Alyans bank, Anor bank, Biznesni rivojlantirish banki hamda Mikrokreditbank bir pogʻonaga pastladi. Moliyaviy ommaboplik koʻrsatkichlari boʻyicha Orient Finans bank, Xalq banki, Agrobank, Biznesni rivojlantirish banki va Ipoteka bankda 1 pogʻonalik pasayish kuzatildi. Aktivlar sifati boʻyicha reytingda yirik banklarning oltitasida pasayish qayd etildi. Xususan, Agrobank 3 pogʻonaga, Oʻzmilliy bank, Trast bank, Anor bank, Aloqa bank va Asaka bank esa 2 pogʻonadan pastladi.

Butun bank sektori boʻyicha foyda koʻrsatkichlarida umumiy ijobiy dinamika saqlanib qolgan boʻlsa-da, daromad olish salohiyati boʻyicha Milliy bank va Anor bankda mos ravishda 2 va 1 pogʻonalik pasayish kuzatildi. Boshqaruv samaradorligi koʻrsatkichlari boʻyicha Mikrokreditbank va Anor bank zaif natijalarni qayd etib, 2 pogʻonadan pastladi. Likvidlik koʻrsatkichlari boʻyicha mamlakatdagi yirik banklarning qariyb uchdan bir qismi oʻz pozitsiyalarini yoʻqotgan. Eng katta pasayish Davr bankda qayd etilib, u 6 pogʻonaga pastladi, Agrobank esa ushbu indikator boʻyicha soʻnggi oʻringa tushib qoldi.

Mazkur jadvalda 2019–2025-yillar davomida uzoq muddatli kreditlar hajmi hamda ularning jami kredit portfelidagi ulushi dinamikasi aks ettirilgan. Uzoq muddatli kreditlar iqtisodiyotda investitsion faollikni ragʻbatlantiruvchi muhim moliyaviy manba boʻlib, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, infratuzilmani rivojlantirish va tadbirkorlik subyektlarini qoʻllab-quvvatlashda muhim oʻrin tutadi. Shu bois, ularning hajmi va ulushidagi oʻzgarishlar moliya bozorining tarkibiy transformatsiyasi hamda bank kredit siyosatidagi ustuvor yoʻnalishlarni baholash imkonini beradi. Ushbu koʻrsatkichlarning tahlili iqtisodiy oʻsish omillarini aniqlashda muhim ahamiyat kasb etadi (1-rasm).

1-rasm. Uzoq muddatli kreditlar hajmi hamda jami kreditlardagi ulushi, foizda⁴

Tahlil natijalariga koʻra, uzoq muddatli kreditlar hajmi 2019-yildagi 25 972,7 mlrd soʻmdan 2025-yilda 50 266,0 mlrd soʻmga yetib, deyarli ikki baravar oshgan. Bu oʻsish bank tizimida investitsion kreditlash hajmining kengayganidan

4 Manba: muallif ishlanmasi

dalolat beradi. Biroq, ularning jami kreditlardagi ulushi 88,2 foizdan 77,4 foizgacha pasaygan, ya'ni qisqa muddatli kreditlash ulushi nisbatan tezroq o'sgan. Ayniqsa, 2022–2024-yillarda ulushning keskin kamayishi iqtisodiyotda likvidlik ehtiyojlarining ortgani va aylanma mablag'larni moliyalashtirishga talab kuchayganini ko'rsatadi. 2025-yilda esa ulushning biroz tiklanishi kuzatilgan.

Umuman olganda, uzoq muddatli kreditlar hajmining barqaror o'sishi iqtisodiyotda investitsion muhitning saqlanib qolayotganini bildiradi. Shu bilan birga, ularning umumiy kredit portfelidagi ulushining kamayishi banklar faoliyatida qisqa muddatli kreditlash ustuvorligi kuchayganini anglatadi. Bu holat bir tomondan iqtisodiyotning operativ ehtiyojlariga moslashuvni ko'rsatsa, ikkinchi tomondan uzoq muddatli investitsiyalarni moliyalashtirish salohiyatining nisbatan cheklanishi xavfni yuzaga keltiradi. Kelgusida muvozanatli kredit siyosatini yuritish, ayniqsa uzoq muddatli loyihalarni qo'llab-quvvatlashni kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tijorat banklarining investitsion faolligining joriy holati va uning o'zgarish tendensiyalari tahlili shuni ko'rsatadiki, bank tizimi iqtisodiyotning barqaror rivojlanishida muhim o'rin tutadi. So'nggi yillarda tijorat banklari tomonidan investitsiya faoliyatiga e'tibor kuchayib, moliyaviy resurslarni samarali yo'naltirish, real sektorni qo'llab-quvvatlash va innovatsion loyihalarni moliyalashtirish hajmi ortib bormoqda. Tahlillar shuni anglatadiki, investitsion faollikning o'sishiga banklarning kapital bazasi mustahkamlanishi, moliyaviy instrumentlar xilma-xilligining kengayishi hamda raqamli texnologiyalarning joriy etilishi asosiy omil bo'lmoqda. Shu bilan birga, global moliyaviy beqarorlik, inflyatsiya darajasi va foiz stavkalarining o'zgaruvchanligi banklarning investitsion qarorlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, tijorat banklarining investitsion faoliyatida diversifikatsiya darajasini oshirish, uzoq muddatli moliyalashtirish mexanizmlarini rivojlantirish va xalqaro tajribani keng joriy etish muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Xulosa qilib aytganda, tijorat banklarining investitsion faolligi dinamik rivojlanib borayotgan jarayon bo'lib, uni yanada oshirish uchun kompleks yondashuv, zamonaviy boshqaruv usullari va innovatsion yechimlarni qo'llash zarur. Bu esa bank tizimining barqarorligini ta'minlash va iqtisodiy o'sishni jadallashtirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Батищева, Г.А. Исследование влияния инвестиций на основные компоненты развития экономики/ Г.А. Батищева // Финансовая аналитика. 2009. №2. С.12-14
2. Биккулов Г. Р. Инвестиционные стратегии банка на рынке ценных бумаг: содержание и роль / В. Н. Едророва, Г. Р. Биккулов // Финансы и кредит. 2008. - №32. - С. 30-34.
3. Буджи, С. Банки развивающихся стран Европы привлекают инвесторов/ С. Буджи // Рынок ценных бумаг— 2000—№20— С. 60-67.
4. Бузаева, О.А. Управление инвестиционной деятельностью коммерческих банков: основные направления [Текст] / О. А. Бузаева // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2017. – N 18. – С. 1–7.
5. Буркова А.Ю. Отличия инвестиционного банкинга от коммерческого и розничного // Управление корпоративными финансами. - 2010. - № 4.
6. Гиблова Н.М. Коммерческие банки как основные участники модернизационных процессов отечественной экономики / Н.М. Гиблова // Банковское дело. - 2012. - № 11. - С.40-43.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100